

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super actus apostolorum, epistolas canonicae et
apoclypsim - Cod. Aug. pap. 82**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Iude apostolo capitulum primum

[urn:nbn:de:bsz:31-75496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75496)

Iudas ihesu xpi servus
 hic incipit epla beati iu-
 de apli que scit due p-
 cedentes diuiditur in tres
 partes s; salutarone pro
 sententia et conclusionem
 2^a ibi **Carissimi omnem**
 Terna ibi Et autem qui po-
 tens est In p^a parte
 nansitatur persona salu-
 tans ex nomine n^m dⁱ
 iudas Secundo ex religio-
 ne n^m dicitur ihu x-
 pi servus et fidelis xpi
 Et cognoscit cum dicit
 frater autem iacobi Sic
 autem fuit cognoscitur ad distinc-
 tionem uide proditoris Secundo ponit
 persone salutem cum dicit h^{is} q
 m^o deo parte sunt fide formata caritate
 dilectis adco. et amice et fidelibus n^m
 et xpo ihu conseruatis et uocatis
 et xpo ihu adiuuatis et congregatis
 prout membra unitur capiti. et hoc
 per uocacionem ad fidem. et conserua-
 tionem in eadem que sunt ex g^o
 dⁱna Et licet uocacio ponatur hic
 postior conseruacione. tamen e prior
 tempore. nec e uis in hoc facta
 quia transp^oatio nomⁱ non ualuit sy-
 nificacione corp^o 3° ponitur opta-
 ta bona cum dicit misericordia uob
 peccata uestra relaxans Et pay
 conscientia quietans. et caritas deo
 g^ogens adimpleatur. in celesti gla
 ubi et non alibi caritas perficitur.
Carissimi hic incipit epistole
 p^ateruas Et diuiditur in duas partes
 Quia p^omo iudas aplis p^omittit
 tentu Secundo p^osequitur p^omittit
 ibi Commone e autem p^omittit

apli confirmat fideles contra hereti-
 cor^o deceptiones Et hoc e q dicit Ca-
 rissimi omnem sollicitudine faciens.
 quia pastor debet ee sollicitus de ouib;
 scribendi uobis de omni u^ora salute
 In hac em epistola in scit beatus iu-
 das omes fideles gnaliter et non per
 sonas aliquas specialiter Sicut facit
 beatus iohannes in duabus epistolis
 precedentibus. necesse habui scribe
 uobis ppter hereticos in surgentes
 ut postea subditur. Deprans supple uos
 super certai et fortiter certai uobis
 semel tradita sanctis fidei qⁱ diceret
 et stud certame e fidei et p fide tradita
 sanctis s; aplis a xpo semel et p ferte
 quando apperuit eis sensum ut in-
 telligerent scripturas luce ultimo Dicit
 etiam semel ppter unitatem fidei et
 actus ipius eph^o in omis doming
 omis fides omis baptisma Et subditur
 dicti certaminis causa cum dicit sub
 introierunt em et sub specie pietatis
 introierunt quidam homines impij
 s; heretici pietas uo mo signat
 dⁱni cultu Heretici uero sub specie
 religiositatis et dⁱni cultus introdu-
 erunt contra q^o ppter quod dicunt
 impij. qui olim p^oscripti sunt et
 ab eterno p^oscripti adco in hoc iudiciu
 et condempnacione Alioq^o potest dici
 qui olim p^oscripti sunt et a longo
 tempore p^ofigurati Et hic sensus uide-
 tur magis concordare sequentibus
 Vbi p^ont plures p^ofiguraciones a st^ois
 hereticor^o. dei m^o gratiam et fidem
 catholicam nobis gratis data transfe-
 rentes in luxuriam ut em traherent
 hoies ad suam sentim concedant
 peccata carnalia tanq^o licita adq

pm sunt homines ac ap̄i excrebat
ut dictū ē supra Et solūm dñatorem
Per hoc autem q̄ iēsus xpus dicitur
hic solus dominator et deus Non exclu-
ditur pater et sp̄itus sanctus. quā dō
exclusiva adiecta om̄i persone indim̄s
respectū predicat̄i essentialis non ex-
cludit alias Sic ē in p̄posito Solus em̄
em̄ idem ē q̄ non tū alio p̄pter quod
excludit solūm illud quod importat
alietatem pater autem et sp̄itus s̄us
non sunt alius deus et dominator
a filio sed unus ab negantes falsa doc-
trina et varia mala **¶ Commouē** hic
conter p̄sequitur p̄positū s̄z confir-
do fideles contra uersuam hereticos
in quo sic p̄dicit Quia p̄mo multipli-
citer corp̄ p̄uauitatem declarat Qd
fideles in uitate confirmat a uos
autem p̄mū uero facit dupliciter
p̄mo per sp̄ituaes figurales Secundo
per similitudines alii Similiter hij
sunt p̄ma ad huc inter partes
quia p̄mo inducit tria de scriptura
Qd ad p̄positū applicat ap̄a ibi Et
hij carnem **¶** Inducit alia t̄a uo
illis p̄mū ē p̄missio uideri p̄pter
incredulitatem suam rebellantiū in
deserto ut patet exodi xxxii Et
mū xiiii et implūbus alijs locis.
Dicit ergo Commouē aut uos uo-
lo et non docē de nouo Et subdit
uatio scientes uos. s̄. semel a. per-
fecte ita q̄ non oportet uos iterū
docere sed de p̄teritis in h̄itu rōmanū
om̄ia s̄z ad salute necessaria quo-
niam ih̄u s̄z xpus de terra egypti
p̄mū saluās. per uirtute sue dei-
tatis que ab eterno ē q̄ dco subdit

hebre xiiii Iesus xpus hec et
hodie ip̄e et in secula Secundo a.
postea eos qui non crediderunt p̄-
didit et de struxit in deserto ut dic-
tum ē **¶ Angelos** hic ponit s̄dōm
s̄z castm̄ angeloz De quo h̄c ysaiē
xiiii et eze. xxxviii Qui p̄pter suā
superbiā deieci fuerunt in h̄m̄
aerem caliginosm̄ ad bonoz exor-
natiū Sed finito hoc exercitio iudic-
iudicij finaliter retrudent in infer-
no Et hoc ē q̄ dicitur angelos uo
qui non conseruauerunt suū p̄cipatū
s̄. sic conditionis natiuitate statū. s̄.
relinquerunt suū domitū. glosa a
tormentis celestem h̄itacōne sp̄ia-
lem uisionem dei. s̄. per uisionē
dei intelligit iste glosator uisionē
apertam dñe essencie. non dicit
uerrim. quia nullus uidet dñam
essenciā potest peccare Si autē
intelligit cognitiōne natiuitate ange-
loz dōco ad huc non h̄i dicitur
ē uū. quia natiuita remanserunt
meis in tegra q̄ melius dicitur
ut uidetur Sed relinquerunt domi-
tū suū a. celū empiricū in quo
creati fuerunt tamquā in loco q̄
uenerit sue natiuitate et ab illo deieci
fuerunt ut dictū ē in iudicij it̄
Construatur se litta respiciant
s̄z deus peccatores peccantes an-
gelos sub caligine. i. in hoc aere
caliginoso uōe predicta i iudicij
magm̄ dei a. usq̄ ad tempus ex-
tremi iudicij p̄uiculis eternis da-
tū casū ē. quia tūc tradentur
uiculis eternis in inferno re-
trus **¶ Sicut Sodoma** hic

pomar tantū exemplū quod habet
 Genes 30 De ciuitatibus subuersis
 et igne sulphureo solutis ppter habi-
 tantium seditionem in quibus regnabat
 vitium contra naturā et hoc ē q̄ dicitur
 Sicut sodoma et gomorra et finitius
 ciuitas et p̄p̄tate duabus signis p̄-
 mo ex formate et eadem vitio in fete
 et ab eis p̄p̄ carnis altera a mēte
 mentem masculi in masculos turpitu-
 tudinē operantes penam suscipientes
 incendii sulphurei facte sunt exem-
 plū et similitudo et figura ignis
 eterne s̄chonne. **¶** Similiter hic
 tōtū tā predicta applicat admirandū
 hereticis. Et p̄mo facit app̄nd. No
 declarat quoddā dicitur et tū michael
 Circa p̄m̄ dicitur Similiter et h̄i.
 s̄ heretici carnem quidem maculat
 et sic sunt similes sodomitis et
 in hoc notantur non solum de for-
 tatione vel adultēo vel etiā d̄vitiis
 contra naturā dominationē q̄ p̄per-
 nūt a p̄m̄ corp̄m qui non solum de
 dom̄o m̄concreto sed etiā d̄vitiis
 abstracto ppter excellenciā domi-
 nij sui apocalypsis 30 habet in
 crep̄m̄to et in femore suo scriptū
 Rex regum et dom̄ḡ d̄m̄m̄ et sic
 assimilantur reges angelis de celo
 eiectis ppter suam superbiam mar-
 titatem blasphemant a sancto tri-
 nitatem quia blasphemā corp̄m ḡ
 p̄m̄ redm̄dat in tantam trinitatem
 Et in hac assimilantur iudeis ex-
 istentibus in deserto Sequibus d̄t
 dom̄ḡ n̄m̄ p̄m̄. Et p̄p̄ quo d̄ct̄
 hec michi populus iste. Et sic

m̄concreto condempnati et puniti s̄t
 predicti. **¶** Cum michael hic cōter
 declarat ultimo dicitur s̄ q̄ blasphe-
 mia s̄t valde graue peccatū Porho
 michael non fuit ausus blasphemare
 domonem ppter naturam eius bonā
 Et per hoc patet q̄ blasphemare deū
 eius naturā ē excellētiōr in m̄ finitū
 et grauius peccatū Cum michael
 archangelus cum dyabolo disputans
 volebat om̄ dyabolus reuelare corp̄m
 moysi iudeis ad ydolatriam p̄m̄ ut
 cum adorarent tamq̄ deū. Michael
 tunc p̄m̄cepto sm̄aḡe hoc volebat
 impedire non ē ausus iudicium in fete
 blasphemie ap̄ dyabolo rōe d̄ct̄
 sed dixit imp̄eret ē dom̄ḡ ut de-
 sistas ad ita reuelatōe licet autem hoc
 non sit scriptum in fine d̄vitiis. Et
 agit de scriptura moysi tamē crede-
 dom̄e firmiter sic fuisse ppter deū
 apl̄ loquentē ex p̄m̄ dei h̄i autē
 s̄ heretici quāq̄ quidem ignorant.
 Circa articulos fidei et maxime tri-
 nitatis personarū in unitate cōstitū
 et d̄vitiis nature et h̄m̄tate
 in sup̄posito verbi blasphemant af-
 ferentes se falsi quecūq̄ autē na-
 turaliter norunt et cognouerūt
 sensualiter cognoscere. Et cum carni de-
 lectabilia que cognoscit d̄ct̄m̄ cōna-
 turalis p̄m̄ in fia. No p̄b̄ditur tam-
 quā bruta animalia que sunt rōe
 carentia. in h̄is corrupuntur p̄
 consensum voluntatis et ab usum
 consuetudinis. **¶** De illis h̄i itē
 induit tria de scriptura cōt̄ her-
 ticos p̄m̄ ē de taon qui ex inuidia
 fraternā et odio interfecit abel
 Sic heretici ex inuidia et odio v̄cō

apostolos et fideles persequerentur
ad mortem propter quod incipit eis non
optando sed puniando spiritus tamen ma-
ledicti dicens **H**ec illis qui per viam ty-
ryn abierunt. **E**t autem de commens
maledictionis eterne. **S**ecundum est de
balaam qui cupiditate ductus voluit
maledicere filiis israel. **V**t hunc mihi per
xvii et xviii et quando non potuit
adeo prohibitus docuit balath panem sta-
dalum et coram filiis israel per menses
eos ad idolatram puerantes mihi xxv
Sic heretici propter questum predicantes
veris christi mihi suis maledicebant
et eos in quantum poterant scandalizabant
per subditum et errorem et resumant
Et de illis qui errorem balaam in-
cedem effusi sunt et propter questum te-
poralem malis se exposuerunt. **I**m
de chore qui ex ambicione sacerdotii se-
dicionem mouit propter quod anima cum
sibi adherentibus absorptus fuit.
mihi xvii. **S**ic heretici per ambicione
hanois et glorie sectas erroneas
fixerunt et per totam penam chore
miserunt. **Q**uod dicitur et contumacia
et de illis qui contumacia chore
propter seditionem in causa mortem ad
similitudinem chore perierunt et pi-
re miserunt. **E**t hii sunt post
quam declarauit malitiam hereticorum
per scriptura figurales. **H**ic contumacia
adom facit per similitudines natu-
rales. **E**t dividitur in tres partes. **Q**uia
primo facit prophetam. **Q**uod inducit ad hoc
prophetiam dicitur et prophetauit autem
3o apostolus abi. **V**os autem. **C**irca
primo dicit. **H**ii sunt in epulis suis
macule commanentes. **E**t notantur h

de excessu notabili merito et patii quod
non solum dicitur maculati in con-
recto sed etiam macule in abstracto
quod dicitur. **S**imilitudine dei et
honorum hominum semetipsos pastores
superflue inquantitate et qualitate
que auentis circumferuntur superbie
maculis et viciis. **A**rbore
autem impiales apparente folia tamen
habentes. **N**on solum in fructuose
a bonis operibus carentes. **V**is mortue
semel commisionem per mortale pecca-
tum et atque per lapsum in here-
sim et aditate aradito caltatis. **F**ur-
tus fori malis et iniqui et vano-
rum turbantur. **D**ispumantes suas
confusiones a tunc magno fastu
et superbia suas hereses puni-
antes ex quibus de eueniunt ad con-
fusionem eternam. **S**idera erran-
tia. **P**er varios errores quibus
procella tenebrarum et tempestas pe-
narum. **C**onfluata est metemur filii
in in forno colli nulla est redemptio
Et prophetauit autem hunc ad pro-
phetiam inducit dicitur prophetauit dices
prophetauit autem de hiiis sunt here-
tici futuri septimo ab adam o-
nostris ambobus autem computatis
Vt hunc genosum et primo palam
primo dicens. **E**t ex vinctis dno in
sanctis milibus suis filii angelorum
sibi assistentium et ministrantium
secundum quod dicitur danielis vii
Chrom positum sunt et antiqui dices
sedit et. **E**t subditur mille milia
ministrabant ei et decem milia
centena milia assistebant ei. **E**t
tunc iudicium condempnationis. **Q**uod
omnes sunt reprobos iudicium omni

electorum non sit contra eos sed
 peccis. et arguere amicos impios. Sicut
 dicit saluator. **Mat. 23. 35.** **Q**ue maledicti
 mignem eterni. Spiritui et non de-
 distis michi manducare. **Et** hii sunt
 heretici sunt inuicem imitatores con-
 trarios aplos et dei ministros. querulo-
 si. de facto simulato virtus et vesti-
 tus et pecuniam extorqueant ab il-
 lis quibus predicant. **Et** laucus vniat-
 to subditur. **Secundu** despiciat sua ambu-
 lantes pecunia namq. p. bet. facul-
 tatem voluptuosi viuendi. **Secundu**
 illud **Mat. 23. 23.** **P**ecunie obediunt. **Et**
 et os illorum loquitur superbia. de suis
 opibus et doctrina falso et maniter
 se iactando et predicatorum uirtutis
 contempnendo. **in** uanes a. inu-
 biles dicentes personas diuitem et
 potentium questus causa adulando et
 diuitibus et potentibus dicebant
 eos facere mirabilia facta ad honore
 dei et commune boni et sic ab eis do-
 ct. et pecunias extorquebant. **Et** **Vos**
 autem **Declarata** hereticorum prau-
 tate **hic** contra idem facit per
 apostolum dicens. **Vos** autem carissi-
 mi memorces estote corde et opere
Verba q. predicta sunt ab aplos
 et hereticis qui dicebant uobis ad
 cautalam contra falsos doctores. qo
 nam in nauissimo tempore me-
 ment illi serres uirtutis perdoct-
 nam eritis licet em aplos et
 desie aliqui uenerint tu tunc
 antixpi tempore plures uenerint
 qui erunt eius nuntii. **de** quibus
secundu sua despiciat ambulantes
 a. carnaliter uiuetes et hanc uita

homibus laxantes ad quam sunt p-
 m. in impietate. et ut per hoc auertat
 eos a uero cultu dno que pietas no-
 minatur. **Hii** sunt qui semetipos se-
 gregant ab unitate fidei catholice a-
 nimales a sensu ueritatem sequentes. sic
 alia bruta spiritum non habentes sed sanctu
 sed magis spiritum caronai. **Et** **Vos** aut-
Declarata inuicem hereticorum
 prauitate **hic** contra solidat in fidei
 firmitate dicens. **Vos** autem carissi-
 mi super edificantes uos metipos. **T**
 sanctis opibus. et meditatiombus. sancti-
 tissime uere fidei. et super addentes
 ista fidei uostre sanctissime. sicut fir-
 mo et stabili fundamento in spiritu scto
 orantes qui eleuat fidelium mentes
Oratio est **secundu** damastrom
et astensus mentis uidetur. **Vos** aplos
dilectio dei suato. opera caritatis con-
 tinuando. Nam ista dilectio no. sub-
 trahitur ex parte dei nisi primo deficiat
 ex parte hominis et sic eius p. tate e-
 hanc dilectione consuare. **ex** p. tates
 sic **Et** hoc m. p. q. certa e. ex p. tario
 fuitore beatitudinis ex gratia et mi-
 tis p. uenire. **Et** hoc quide. sic heret-
 ticis obstinatos arguit ueritatem
 a. arguendos ostendite. tamq. tanq. p-
 natos. **Illos** uero qui non sunt.
 ad hoc ostinatos saluato p. bona doc-
 trinam et uita. **de** igne rapientes a-
 ne dependant ad ignem uehementis
 alijs autem sic peccatoribus qui no
 sunt heretici. **in**ferem. eis tempa-
 riontes in timore. ~~ne forte contingat~~
 et ad emendatione eorum laborantes
 in timore. ne forte contingat uos
 similiter peccare adientes et aq.
 que carnalis e. anaculata timoraz

A commensationem a se ad addit. eo q
dixoratur alijs autem miserem. Quia
licet peccatibus sit compatiendum
tamē caro vitium ē adiondum. Si
autem hec ē ultima pars et confir-
matio huius epistole quam terminat
beatus iudas in diuina laude dices
Et qui patens ē conseruare sine
peccato si deo sine cuius gratia ho
non potest a peccato resurgere. nec a
bono initio perseuare et constare
si uos ante conspectū glorię sue p
aptam uisionem in maculatos. q
nullus habens maculā admittit
adeam apud xpi. Non mirabit in
eam aliquid tanquam aduictu
domini in alio p aduictu. Tunc
em dabitur electis gloriā perfecta
in corpore et anima. soli deo salua-
tari nro. Ipse solus potest nos
saluare eterna salute. per xpm dnm
mrm. Nam humanitas xpi est
humane salutis in strumētu dmi
tamē ut si xpi dicitur ē supra
gloriā inquantū apparet dignis
omni laude. Est em gloriā clara ad
laude notitia. magnificētia. exdis-
fusione sue bonitatis super omnia
imperii et obedientia totius cre-
ature ad ipm potestatis impunitate
in alio et primario honore. ante
omnia secula it licet em predicti
auctus circa creaturas sine tempo-
rales tamen uirtus dmi qua talia
facit est eterna amen

**Epistola postilla magri mro
lai dei super epistolas rano
meas**